

٢٠١١١٠١٧٥
د. فتحي عيسى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٩٣٧٣٤

دانشکده معماری و هنر

گروه معماری

طراحی مجموعه فرهنگی اردبیل

از:

فرامرز سرائی

استادان راهنمای:

مهندس سید جلیل میربازل

مهندس مهرداد امیرنژاد مژده

استاد مشاور:

مهندس آرش مهرگانی

۸۷ مهر

۹۳۷۳۴

تقدیم به همسر گرامی و پدر و مادر عزیزم که با صبر خود در طول این مدت

یار و یاور من در تحمیل سختیها و مشکلات بودند.

با تقدیر و سپاس فراوان از استادان راهنمای، جناب آقایان مهندس میربازل و مهندس مژدهی و استاد مشاور جناب آقای مهندس مهرگانی و با تشکر از تمام کسانی که در انجام این کار مرا یاری نمودند.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
۷-۱-۱- تأثیر فرهنگ بر کالبد	۱۰
۱-۱-۷-۱- تأثیر فرهنگ در شکل گیری فضای معماری	۱۰
۸-۱-۱- نتیجه گیری	۱۲
۲-۱- هنر	۱۳
هنر به عنوان یکی از ارکان ساخت فرهنگی	۱۳
۱-۲-۱- مفهوم هنر	۱۳
۲-۲-۱- هنر و زیبایی شناسی	۱۵
۳-۲-۱- هنر و ارتباط	۱۶
۴-۲-۱- هنر و توسعه	۱۷
۵-۲-۱- هنر و آموزش	۱۷
۶-۲-۱- اثر هنری	۱۸
۱-۶-۲-۱- اثر هنری، محتوا و فرم	۱۸
۲-۶-۲-۱- رابطه محتوا و فرم	۱۸
۳-۶-۲-۱- هنرمند، اثر هنری و مخاطب	۱۹
۷-۲-۱- نتیجه گیری	۱۹
۳-۱- مجموعه فرهنگی	۲۱
۱-۳-۱- لزوم احداث مجموعه های فرهنگی	۲۱
۲-۳-۱- تعریف مجموعه فرهنگی	۲۲
۱-۲-۳-۱- اهداف آموزشی	۲۲
۲-۲-۳-۱- اهداف پژوهشی	۲۳
۳-۲-۳-۱- اهداف اطلاع رسانی	۲۴
۴-۲-۳-۱- اهداف تجاری - فرهنگی	۲۴
۵-۲-۳-۱- اهداف فراغتی - فرهنگی	۲۴
فصل دوم: مصادیق	۲۶
۱-۲- مصادیق داخلی	۲۷

صفحه	عنوان
۲۷	۱-۱-۲ - مرکز فرهنگی دزفول
۳۰	۲-۱-۲ - فرهنگسرای خاوران
۳۵	۳-۱-۲ - فرهنگسرای بهمن
۴۲	۲-۲ - مصاديق خارجي
۴۴	۱-۲-۲ - مرکز فرهنگي ژرژ پمپيدو
۴۵	۲-۲-۲ - موزه کودکان اثر تادئو آندو
۴۷	۳-۲-۲ - موزه گوگنهایم فرانک گه ری
۵۱	۳-۲ - نتیجه گیری
۵۲	فصل سوم: مفاهيم و اصول معماري و شهرسازی سنتی ايران
۵۳	۱-۳ - مفاهيم معماري و شهرسازی سنتی ايران
۵۳	۱-۱-۳ - رمز و راز
۵۳	۲-۱-۳ - مفاهيم و شالوده ها
۵۴	۳-۱-۳ - سنت
۵۵	۴-۱-۳ - آفرینش جهان و رحمانيت خدا
۵۶	۵-۱-۳ - هماهنگي در اجزاء و کل
۵۷	۱-۳ - عوامل نمادين در معماري سنتی
۵۸	۱-۶-۱-۳ - عامل آب
۵۸	۲-۶-۱-۳ - عامل رنگ
۶۰	۳-۶-۱-۳ - عامل نور
۶۲	۷-۱-۳ - حس وحدت
۶۴	۲-۳ - اصول طراحی معماري و شهرسازی سنتی اiran
۶۴	۱-۲-۳ - اصل وحدت و یکپارچگی
۶۵	۲-۲-۳ - اصل تعادل و هماهنگي با محیط طبیعی
۶۶	۳-۲-۳ - اصل سلسله مراتب
۶۶	۱-۳-۲-۳ - سلسله مراتب در نظام کيهاني

عنوان		صفحة
۲-۳-۲-۳ - سلسله مراتب در نظام معماری و شهرسازی		۶۶
۴-۲-۳ - اصل نظم		۶۷
۵-۲-۳ - اصل تقارن		۶۸
۶-۲-۳ - اصل مقیاس و تناسب		۶۹
۷-۲-۳ - شناخت فضا و اصول حاکم بر آن		۶۹
۱-۷-۲-۳ - اصل فضای محصور		۶۹
۲-۷-۲-۳ - اصل پیوستگی فضای مثبت (تداوم فضایی)		۷۰
۳-۷-۲-۳ - اصل تباین فضایی (تضاد)		۷۰
۳-۳ - نتیجه گیری		۷۱
فصل چهارم: بررسی و شناخت شهر و مکان مجموعه فرهنگی اردبیل		۷۲
۱-۴ - شناخت تاریخچه و علل پیدایش شهر اردبیل		۷۳
۱-۱-۴ - وجه تسمیه اردبیل		۷۳
۲-۱-۴ - وضع شهر در دوره های مختلف		۷۳
۳-۱-۴ - روند رشد و خصوصیات کالبدی شهر		۷۴
۲-۴ - مطالعات فرهنگی- مذهبی		۷۵
۳-۴ - مطالعات اجتماعی- اقتصادی		۷۶
۱-۳-۴ - جمعیت		۷۶
۲-۳-۴ - پرآندگی جمعیت		۷۶
۳-۳-۴ - ساختار جنسی و سنی		۷۶
۱-۳-۳-۴ - ترکیب سنی جمعیت		۷۶
۲-۳-۳-۴ - نسبت جنسی		۷۷
۴-۳-۴ - وضعیت اقتصادی		۷۷
۱-۴-۳-۴ - فعالیتها		۷۷
۲-۴-۳-۴ - امکانات شهر و توصیه های کلی		۷۷
۳-۴-۳-۴ - پتانسیلهای موجود در امکانات توسعه فرهنگی- توریستی شهر		۷۷

صفحة	عنوان
۷۷	-۴-۴- آثار و ابنيه تاریخی و مراکز تفریحی اردبیل
۸۱	-۵- خصوصیات جغرافیایی و اقلیمی شهر اردبیل
۸۱	-۴- ۱- موقعیت جغرافیایی شهر
۸۱	-۴- ۲- مسائل هواشناسی (حرارت، رطوبت، باد و غیره)
۸۱	-۴- ۳- فاکتورهای اقلیمی
۸۱	-۴- ۴- تأثیر سیستمهای فشار در محدوده شمال غربی کشور
۸۲	-۴- ۵- عناصر اقلیمی
۸۲	-۴- ۶- دما
۸۲	-۴- ۷- باران
۸۲	-۴- ۸- رطوبت نسبی
۸۳	-۴- ۹- جریانات هوا و جهات غالب باد
۸۳	-۴- ۱۰- توده های هوای زمستانی
۸۳	-۴- ۱۱- توده های هوای تابستانی
۸۳	-۴- ۱۲- جهت وزش باد
۸۴	-۴- ۱۳- مه
۸۴	-۴- ۱۴- تابش
۸۴	-۴- ۱۵- نوع اقلیم شهر بر اساس تقسیمات اقلیمی کشور
۸۴	-۴- ۱۶- بررسی تأثیر شاخص های اقلیمی و حدود سودمندی عناصر ساختمانی در ایجاد شرایط آسایش
۸۴	-۴- ۱۷- ۱- روش جداول ماهونی
۸۵	-۴- ۱۸- ۲- روش جداول بیوکلیماتیک
۸۵	-۴- ۱۹- ۳- روش دمای مؤثر ساعتی
۸۶	-۴- ۲۰- بررسی جهت بهینه واحدهای ساختمانی و معابر دسترسی
۸۶	-۴- ۲۱- ۱- شاخص های اقلیمی اردبیل در رابطه با طراحی و جهت بهینه ساختمان و خیابانهای دسترسی
۸۶	-۴- ۲۲- ۲- جهت بهینه ساختمان
۸۷	-۴- ۲۳- ۳- جهت بهینه معابر

عنوان		صفحه
۴-۹-۴- سایر ویژگیهای طراحی در رابطه با اقلیم	۸۷	
۴-۹-۱- جلوگیری از اتلاف حرارت ایجاد شده داخل ساختمان	۸۷	
۴-۹-۲- نیاز به حرارت اضافی	۹۰	
۴-۱۰- تحلیل سایت	۹۱	
۴-۱۰-۱- معرفی و دلایل انتخاب سایت مورد نظر	۹۱	
۴-۱۰-۲- همچواری سایت و کاربری های اطراف سایت	۹۳	
۴-۱۰-۳- محورهای حاکم بر سایت و جهت گیری اقلیمی بنا	۹۴	
۴-۱۰-۴- معرفی مسیرهای دسترسی به سایت	۹۵	
۴-۱۰-۵- توپوگرافی سایت	۹۹	
۴-۱۰-۶- چشم اندازها	۱۰۰	
فصل پنجم: معرفی مجموعه فرهنگی اردبیل	۱۰۱	
۵-۱- اصول تفکر پژوهش	۱۰۲	
۵-۱-۱- طرح مسئله	۱۰۲	
۵-۱-۲- فرضیات طرح	۱۰۲	
۵-۱-۳- اهداف طرح	۱۰۳	
۵-۱-۴- مبانی نظری طرح	۱۰۳	
۵-۲- بررسی عملکردها	۱۰۴	
۵-۲-۱- سالن اجتماعات	۱۰۴	
۵-۲-۱-۱- سالنهای ویژه نمایش	۱۰۵	
۵-۲-۱-۲- سالن انتظار	۱۱۲	
۵-۲-۱-۳- ورودی	۱۱۲	
۵-۲-۱-۴- سرویس های بهداشتی	۱۱۳	
۵-۲-۲- فضاهای فرهنگی	۱۱۴	
۵-۲-۲-۱- کتابخانه تخصصی	۱۱۴	
۵-۲-۲-۲- مرکز رایانه	۱۱۷	

صفحه	عنوان
۱۱۷	۳-۲-۲-۵ - فروشگاه کتاب و محصولات فرهنگی
۱۱۸	۳-۲-۵ - بخش نمایشگاهی
۱۱۸	۱-۳-۲-۵ - موزه فرهنگ و مردم شناسی
۱۱۸	۲-۳-۲-۵ - نگارخانه
۱۲۰	۴-۲-۵ - فضاهای آموزشی
۱۲۰	۱-۴-۲-۵ - کلاسهای آموزشی تئوری
۱۲۱	۲-۴-۲-۵ - کارگاه های آموزشی
۱۲۲	۵-۲-۵ - فضاهای خدماتی و رفاهی
۱۲۲	۱-۵-۲-۵ - چایخانه سنتی
۱۲۲	۲-۵-۲-۵ - فروشگاه صنایع دستی
۱۲۲	۳-۵-۲-۵ - نمازخانه
۱۲۲	۴-۵-۲-۵ - سرویس های بهداشتی
۱۲۲	۶-۲-۵ - فضاهای اداری
۱۲۳	۷-۲-۵ - فضاهای تأسیسات و پشتیبانی
۱۲۳	۱-۷-۲-۵ - انبارها
۱۲۳	۲-۷-۲-۵ - پارکینگ ها
۱۲۳	۳-۷-۲-۵ - فضای تأسیسات برقی و مکانیکی
۱۲۳	۳-۵ - سیستمهای پیشنهادی برای سازه و تأسیسات مجموعه
۱۲۴	۱-۳-۵ - معرفی سازه پیشنهادی
۱۲۴	۱-۱-۳-۵ - مقایسه سیستمهای سازه ای
۱۲۴	۲-۱-۳-۵ - خاک و پی
۱۲۵	۲-۳-۵ - تأسیسات مکانیکی
۱۲۵	۱-۲-۳-۵ - سیستم سرمایش و گرمایش
۱۲۵	۲-۲-۳-۵ - سیستم تخلیه هوا

صفحه	عنوان
۱۲۵	۳-۲-۳-۵ - سیستم آبرسانی
۱۲۵	۴-۲-۳-۵ - سیستم فاضلاب
۱۲۶	۵-۲-۳-۵ - سیستم آتش نشانی
۱۲۶	۳-۳-۵ - تأسیسات الکتریکی
۱۲۶	۱-۳-۳-۵ - سیستم روشنائی
۱۲۶	۲-۳-۳-۵ - سیستم توزیع برق
۱۲۶	۳-۳-۳-۵ - سیستم نیروی الکتریکی اضطراری
۱۲۶	۴-۳-۳-۵ - سیستم اعلام حریق
۱۲۷	۵-۳-۳-۵ - سیستم آسانسور
۱۲۸	۴-۵ - برنامه فیزیکی
۱۳۵	فصل ششم: طراحی مجموعه فرهنگی اردبیل
۱۳۶	۱-۶ - ایده‌های طرح
۱۳۶	۱-۱-۶ - ارتباط کلی حوزه‌های طرح
۱۳۷	۲-۱-۶ - زونیندی فضاهای طرح براساس ساخت فضاهای و فعالیتها
۱۳۸	۳-۱-۶ - سازماندهی Zone ها بر اساس مفرح - رسمی بودن فعالیتها به صورت خطی
۱۳۹	۴-۱-۶ - دیاگرام پیشنهادی براساس ارتباط Zone ها در پلان
۱۴۰	۲-۶ - طرح نهایی
۱۵۵	فهرست منابع و مأخذ
۱۵۵	منابع فارسی
۱۵۷	منابع خارجی

فهرست جداولها

عنوان	صفحه
جدول ۱-۵- فواصل صندلیهای آمفی تئاتر	۱۰۹
جدول ۲-۵- مشخصات ورودی	۱۱۲
جدول ۳-۵- مشخصات سرویس بهداشتی	۱۱۳
جدول ۴-۵- مشخصات کلی سالن نمایش	۱۱۴
جدول ۵-۵- برنامه فیزیکی طرح	۱۲۸

فهرست تصاویر

صفحه	عنوان
۲۷	تصویر ۱-۱- پلان مرکز فرهنگی دزفول
۲۸	تصویر ۱-۲- نمای ورود به مرکز فرهنگی دزفول
۲۹	تصویر ۱-۳- حیاط به مرکز فرهنگی دزفول
۲۹	تصویر ۱-۴- نمایی از بیرون مرکز فرهنگی دزفول
۳۱	تصویر ۱-۵- ساختمان ورودی فرهنگسرای خاوران
۳۲	تصویر ۱-۶- پلان طبقه سوم فرهنگسرای خاوران
۳۳	تصویر ۱-۷- ساختمان اصلی فرهنگسرای خاوران واقع در ضلع مقابل ورودی و بازارچه در زیر آن
۳۳	تصویر ۱-۸- ورودی ساختمان اصلی فرهنگسرای خاوران
۳۵	تصویر ۱-۹- نگارخانه فرهنگسرای خاوران
۳۶	تصویر ۱-۱۰- شمایی از فرهنگسرای بهمن
۳۶	تصویر ۱-۱۱- پلانهای وضع موجود سالن بسم الله خان و مجموعه آموزشی فرهنگسرای بهمن
۳۷	تصویر ۱-۱۲- پلان طبقه اول سینما تراس چاپلین فرهنگسرای بهمن
۳۷	تصویر ۱-۱۳- پلان طبقه همکف سینما تراس چاپلین فرهنگسرای بهمن
۳۷	تصویر ۱-۱۴- سینما تراس چاپلین فرهنگسرای بهمن
۳۸	تصویر ۱-۱۵- پلان طبقه همکف ساختمانهای ورزشی و فرهنگی و استخر فرهنگسرای بهمن
۳۹	تصویر ۱-۱۶- پلان طبقه اول ساختمانهای ورزشی و فرهنگی و استخر فرهنگسرای بهمن
۳۹	تصویر ۱-۱۷- پلان طبقه همکف سالن آوینی فرهنگسرای بهمن
۴۰	تصویر ۱-۱۸- پلان طبقه اول سالن آوینی فرهنگسرای بهمن
۴۰	تصویر ۱-۱۹- ورودی سالن آوینی فرهنگسرای بهمن
۴۰	تصویر ۱-۲۰- پلانهای وضع موجود گالری، مهد کودک و ... فرهنگسرای بهمن
۴۱	تصویر ۱-۲۱- کتابخانه شهید فهمیده فرهنگسرای بهمن
۴۱	تصویر ۱-۲۲- تماشاخانه مبارک فرهنگسرای بهمن
۴۱	تصویر ۱-۲۳- نگارخانه فرهنگسرای بهمن
۴۱	تصویر ۱-۲۴- تالار سنجیری فرهنگسرای بهمن

عنوان	صفحة
تصویر ۲-۲۵- مجموعه فرهنگی ژرژ پمپیدو و سایت اطراف آن	۴۲
تصویر ۲-۲۶- نمایی از مجموعه فرهنگی ژرژ پمپیدو	۴۳
تصویر ۲-۲۷- نمایی از مجموعه فرهنگی ژرژ پمپیدو	۴۳
تصویر ۲-۲۸- پلان مجموعه فرهنگی ژرژ پمپیدو	۴۴
تصویر ۲-۲۹- فضای داخلی مجموعه فرهنگی ژرژ پمپیدو	۴۴
تصویر ۲-۳۰- نمایی از مجموعه فرهنگی ژرژ پمپیدو	۴۵
تصویر ۲-۳۱- پلان موزه کودکان در هیوگوی ژاپن	۴۶
تصویر ۲-۳۲- نمایی از موزه کودکان در هیوگوی ژاپن	۴۶
تصویر ۲-۳۳- نمایی از موزه گوگنهایم در کنار رودخانه شهر بیلبائو اسپانیا	۴۷
تصویر ۲-۳۴- پلان طبقات موزه گوگنهایم	۴۸
تصویر ۲-۳۵- پلان طبقات دوم و سوم موزه گوگنهایم	۴۹
تصویر ۲-۳۶- برش طولی موزه گوگنهایم	۵۰
تصویر ۲-۳۷- برش های موزه گوگنهایم	۵۰
تصویر ۲-۳۸- تصویر پل معلق رودخانه نروین و موزه گوگنهایم	۵۱
تصویر ۳-۱- تصویر بخشی از کاشیکاری مسجد امام اصفهان، گلهای اسلیمی	۵۲
تصویر ۳-۲- تصویر گنبد و مناره مسجد امام اصفهان	۵۴
تصویر ۳-۳- تصویر بخشی از کاشیکاری مسجد امام اصفهان	۵۵
تصویر ۳-۴- تصویر گنبد الله - الله بقعه شیخ صفی الدین اردبیلی	۵۶
تصویر ۳-۵- تصویر محراب با کاشیکاری	۵۷
تصویر ۳-۶- تصویر میدان نقش جهان اصفهان	۵۷
تصویر ۳-۷- عمارت چهلستون اصفهان	۵۸
تصویر ۳-۸- کاشیکاری شبستان مسجد با کاشیهای رنگی	۵۹
تصویر ۳-۹- مزار شاه نعمت الله ولی در کرمان	۵۹
تصویر ۳-۱۰- گنبد مسجد شیخ لطف الله اصفهان	۶۰
تصویر ۳-۱۱- استفاده از نور در معماری سنتی و ایجاد فضای روحانی	۶۱

عنوان	صفحه
تصویری از فضای داخلی خانه ایرانی	۶۱
تصویری از محل در آگرای هند	۶۲
تصویر بنای اسلامی با حفظ وحدت و یکپارچگی	۶۴
تصویر شیخ صفی الدین اردبیلی	۶۵
بناهایی که با محیط هماهنگی کامل دارند (تصویر عمومی مسوله)	۶۵
تصویری از فضای داخلی یک بنای اسلامی	۶۷
تصویری از محل آگرای هند	۶۸
نقشه مسجد امام اصفهان و چرخش آن نسبت به میدان نقش جهان	۶۸
فضاهای متباین در مسیر گذر اصلی محله درب باغ کاشان	۷۰
اتصال چند فضای متباین در مرکز محله فهادان یزد	۷۱
اتصال رشته ای از فضاهای متباین در مجموعه مسجد جامع یزد	۷۱
تصویر ماهواره‌ای استان اردبیل و مناطق همجوار	۷۸
تصویری از دریاچه شورابیل	۷۸
Buckley - بقعه شیخ صفی الدین اردبیلی، گنبد الله - الله	۷۹
نمایی از بقعه شیخ صفی الدین اردبیلی در اردبیل	۷۹
بنای مسجد جمعه اردبیل	۷۹
پل ججین در شهرستان اردبیل	۸۰
تپه باستانی نادری در شهرستان اردبیل	۸۰
بقعه شیخ جبرائیل در روستای کلخوران اردبیل	۸۰
پلان طبقه همکف و زیرزمین خانه آقای فتاحی (اردبیل)	۸۸
پلان طبقه همکف، زیرزمین و نمای شرقی خانه آقای وکیلی (اردبیل)	۸۸
نمای خانه آقای ابراهیمی (اردبیل)	۸۹
نما و مقطع خانه آقای رضازاده (اردبیل)	۸۹
نمای خانه آقای میرفتحی (اردبیل)	۸۹
موقعیت دریاچه شورابیل در بافت شهری	۹۱

صفحه	عنوان
۹۲	تصویر ۴-۱۵- موقعیت سایت موردنظر در ضلع غربی دریاچه شورابیل
۹۲	تصویر ۴-۱۶- دورنمای سایت مورد نظر از ورودی پیاده مجموعه دریاچه شورابیل
۹۳	تصویر ۴-۱۷- همچواری سایت و کاربری‌های اطراف سایت
۹۴	تصویر ۴-۱۸- محورهای حاکم بر سایت و جهت‌گیری اقلیمی بنا
۹۵	تصویر ۴-۱۹- معرفی مسیرهای دسترسی به سایت
۹۶	تصویر ۴-۲۰- محل‌های قرارگیری و عکسبرداری از سایت
۹۶	تصویر ۴-۲۱- خیابان ۵۳۵ متری واقع در ضلع غربی سایت
۹۷	تصویر ۴-۲۲- رینگ سواره واقع در جنوب سایت
۹۷	تصویر ۴-۲۳- رینگ سواره واقع در جنوب سایت
۹۸	تصویر ۴-۲۴- رینگ پیاده واقع در شرق سایت
۹۸	تصویر ۴-۲۵- ورودی رینگ پیاده
۹۹	تصویر ۴-۲۶- چشم‌انداز دریاچه شورابیل از داخل سایت که تپوگرافی سایت امکان آن را فراهم آورده است
۹۹	تصویر ۴-۲۷- تپوگرافی سایت
۱۰۰	تصویر ۴-۲۸- چشم‌اندازهای موجود در سایت
۱۰۶	تصویر ۵-۱- صحنه ایوانی
۱۰۶	تصویر ۵-۲- صحنه کمانی
۱۰۶	تصویر ۵-۳- صحنه میدانی
۱۰۷	تصویر ۵-۴- نمونه‌ای از تعویض صحنه
۱۰۷	تصویر ۵-۵- نمونه‌ای از تعویض صحنه
۱۰۹	تصویر ۵-۶- نمونه‌ای از چیدمان صندلی‌ها
۱۱۰	تصویر ۵-۷- زاویه و فاصله دید
۱۱۰	تصویر ۵-۸- زاویه و فاصله دید
۱۱۰	تصویر ۵-۹- نمونه‌ای از شیب سالن نمایش
۱۱۱	تصویر ۵-۱۰- نمونه‌ای از درب سالن نمایش
۱۱۱	تصویر ۵-۱۱- نمونه‌ای از درب سالن نمایش

صفحه	عنوان
۱۱۲	تصویر-۵-۱۲- انواع دربهای سالن
۱۱۵	تصویر-۵-۱۳- نمونه ای از چیدمان کتابخانه
۱۱۵	تصویر-۵-۱۴- نمونه ای از سالن مطالعه
۱۱۶	تصویر-۵-۱۵- مخزن کتابخانه
۱۱۶	تصویر-۵-۱۶- میز مطالعه
۱۱۸	تصویر-۵-۱۷- انواع پارسیشن بندی نگارخانه
۱۱۹	تصویر-۵-۱۸- نورگیری گالری ها
۱۲۰	تصویر-۵-۱۹- نحوه و فاصله دید آثار هنری
۱۲۰	تصویر-۵-۲۰- چیدمان کلاسهای تئوری
۱۴۱	تصویر-۶- محدوده طراحی و محدوده طرح توسعه مجموعه فرهنگی اردبیل
۱۴۲	تصویر-۶- سایت پلان مجموعه فرهنگی اردبیل
۱۴۳	تصویر-۶-۳- پلان تراز اول مجموعه فرهنگی اردبیل
۱۴۴	تصویر-۶-۴- پلان تراز دوم مجموعه فرهنگی اردبیل
۱۴۵	تصویر-۶-۵- پلان تراز سوم مجموعه فرهنگی اردبیل
۱۴۶	تصویر-۶-۶- نمای جنوبی و برش "A-A" مجموعه فرهنگی اردبیل
۱۴۷	تصویر-۶-۷- برش "D-D" و نمای شرقی مجموعه فرهنگی اردبیل
۱۴۸	تصویر-۶-۸- نمای شمالی و برش "E-E" مجموعه فرهنگی اردبیل
۱۴۹	تصویر-۶-۹- برش "C-C" و نمای غربی مجموعه فرهنگی اردبیل
۱۵۰	تصویر-۶-۱۰- برش "B-B" مجموعه فرهنگی اردبیل
۱۵۱	تصویر-۶-۱۱- پرسپکتیوهای کلی مجموعه فرهنگی اردبیل
۱۵۲	تصویر-۶-۱۲- پرسپکتیو ورودی مجموعه فرهنگی اردبیل از سمت خیابان فرعی
۱۵۲	تصویر-۶-۱۳- پرسپکتیو مجموعه فرهنگی اردبیل از سمت آمفی تئاتر روباز
۱۵۳	تصویر-۶-۱۴- پرسپکتیو مجموعه فرهنگی اردبیل از سمت شمال شرق
۱۵۳	تصویر-۶-۱۵- پرسپکتیو مجموعه فرهنگی اردبیل از سمت شمال و پارکینگ اختصاصی کارکنان
۱۵۴	تصویر-۶-۱۶- پرسپکتیو ورودی مجموعه فرهنگی اردبیل از سمت خیابان ۳۵ متری
۱۵۴	تصویر-۶-۱۷- پرسپکتیو فضای ارتباطی مجموعه فرهنگی اردبیل با ورودی از سمت خیابان ۳۵ متری

طراحی مجموعه فرهنگی اردبیل
فرامرز سرائی

هدف اجرای این پروژه را می‌توان دمیدن روح دوباره و احیاء فرهنگ و هنر و حفظ ارزش‌های ایرانی - اسلامی منطقه با دیدگاهی امروزی دانست، به طوری که اجرای بخش زیادی از فعالیتهای فرهنگی، هنری و علمی شهر در داخل مجموعه فرهنگی ایجاد شده و گسیل جمعیت هنردوست به این مکان، زمینه را برای آشنایی بیشتر مردم با پیشینه تاریخی منطقه فراهم می‌آورد.

در مطالعات عمومی و محتوایی موضوع، ابتدا فرهنگ و هنر و مجموعه فرهنگی و در محوری دیگر، مصادیق معماری مرتبط با موضوع در داخل و خارج از کشور مورد بررسی قرار گرفته است. مطالعه مفاهیم و اصول معماری و شهرسازی سنتی ایران نیز در جهت ایجاد زمینه‌ای برای پیوند بین معماری گذشته و امروز و استفاده از آن در قالب معماری مجموعه فرهنگی به عنوان مکانی برای پاسخگویی به نیازهای فرهنگی جامعه صورت گرفته است.

با شناخت کلی از شهر اردبیل و خصوصیات و موقعیت اجتماعی، اقلیمی و شکل کلی و فرم‌ال معماری بومی و همچنین با تحلیل سایت موردنظر به عنوان بستر طراحی و شناخت پتانسیل‌ها و محدودیت‌های موجود در آن و دخیل کردن ضوابط مربوط به طراحی معماری، امکان برنامه‌ریزی برای این پروژه به وجود آمده است.

برنامه‌ریزی فیزیکی براساس نیازهای شناخته شده در مطالعات انجام شده نیز، زمینه‌ای فراهم آورده است تا ایده‌های معماری با توجه به بررسی ارتباط کلی حوزه‌های طرح و سازماندهی فضاهای و دیگر عوامل مرتبط، منجر به طرح نهایی شود.

واژه‌های کلیدی: فرهنگ، هنر

Abstract

Design of the Cultural Center of Ardebil

Faramarz Saraei

The purpose of implementing this project can be giving once more life or reviving culture and art and maintaining Iranian - Islamic values of region with a modern point of view. So that implementing a wide variety of cultural, artistic and scientific activities of the city inside the created cultural center and flow of a population who love art, towards this place, will provide the context for more familiarity of people with the historical records of region.

In general and contextual studies of this topic ,primary culture and art and the cultural center and in other hand, the architectural matters related to the subject inside and outside of the country have been under investigation .The study of concepts and principals of architecture and traditional city construction of Iran have been performed in order to create a basis for a link between the past and modern architecture and using it in the form of cultural center architecture as a position for meeting the cultural needs of society.

With a general recognition of Ardebil city and social, regional features and position, and the general and formed shape of local architecture and also with analyzing the considered site as a bed for designing and recognizing the potentials and available restrictions in it, and by contributing the rules related to architectural designing, the possibility of planning for this project has been created.

Physical planning according to the recognized needs in the conducted studies also has provided a basis that causes architectural ideas, regarding the investigation of general relationship of plan fields and organizing spaces and other related factors, lead to a final design.

Key words: culture, art